

TRST

TRST (itl. Trieste) je obalno mesto v JV Italiji, ob meji s Slovenijo. Je sedež italijanske regije Furlanija-Julijska krajina. Po podatku iz l. 2008 šteje pribl. 2300 prebivalcev. Nadmorska višina pa meri le 2 m.

Trst je doživel burno zgodovino. Bil je zgrajen že pod Rimljani z imenom TERGESTE. Gaj Julij Cezar pa mu je podelil status kolonije. Tudi po razpadu imperija je bilo to pristaniško mesto izredno pomembno za trgovino. Na mesto (začuda) ni vplivala nobena država, vse do Habsburžanov (nekoliko pa vendarle tekmeci Benečani).

Pod to rodbino se je mesto ves čas razvijalo. L. 1719 postane celo svobodno pristanišče. Tako Trst zraste v zelo pomembno pristanišče, še posebej po l. 1857 z izgraditvijo železnice Dunaj-Trst. Zaradi pomena pomorske trgovine, je bilo to mesto »okno v svet« za Avstro-Ogrsko. Trst so zato primerjali celo z Dunajem (po pomembnosti).

Po 1. sv. vojni, l. 1918 in po razpadu Avstrijskega cesarstva, je Trst skupaj z Istro in Kvarnerjem postal del Italije. To je bil močan udarec gospodarstvu, saj se je mesto znašlo na robu države, brez pomena. Mesto je obubožalo. Kot pa da to ni bilo dovolj, pa je Trst pretresal fašistični teror, tudi nad Slovenci. To je pripeljalo do požiga Narodnega doma, junija 1920. Bil je delo arhitekta Maksa Fabianija.

Med 2. sv. vojno so si Trst lastile vse strani. V Trstu so živeli različni narodi z različnimi prepričanji, kar je pripeljalo do trenj. L. 1944 so Nemci začeli uporabljati Rižarno kot krematorij. Tam je ugasnilo pribl. 5000 življenj. 1. 5. 1945, sta Jugoslovanska armada (JA) in NOVJ osvobodila Trst iz nemških rok. Toda mesto je zasedla Italija, čeprav pa za osvoboditev ni niti »mrdnila« s prstom (Trst je NAŠ!). Nemci so od tod odšli 12. 6. 1945.

Po 2. sv. vojni je bilo Svobodno tržaško ozemlje (STO) razdeljeno na cono A in cono B. Po londonskem sporazumu (1954) je cona A pripadla zahodnim sosedom, cona B pa SFRJ.

Skozi burno zgodovino ima Trst tudi veliko Zanimivosti. Npr.: amfiteater, rimske izkopanine, stavbe 19. stol. (vojaška bolnica, Palazzo Carciotti, Tergesteo ...). Zelo znana pa je tudi mestna hiša in v romantičnem slogu zgrajen grad Miramare («pogled na morje») za nadvojvodo Maksimiljana in ženo Šarlotto Belgijsko.

Za Trst lahko rečemo, da je mesto narodov. Ti živijo narodi iz prav vseh celin. Ogromno je tudi Slovencev – kar 15% delež vseh Tržačanov.

Torej lahko za Trst rečemo, da je mesto nasprotij, zanimivosti, lepote in blišča, spominov burne preteklosti in kulture. Za konec pa še anekdota o nastanku mesta: nekoč je na obalo današnjega Trsta prišel, kdo drug kot Slovenec in videl 3 ljudi. Vzkliknil je in rekel: »tri-je-ste«. In tako naj bi nastal italijanski izraz za mesto Trst – TRIESTE.